

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 07.10.2026

Av. Mahmut TANAL
YENİ Parti Şanlıurfa Milletvekili

Siirt fıstığı, ilin kırsal ekonomisi ve binlerce üretici ailesinin geçimi açısından stratejik öneme sahiptir. Ancak üretimin sürdürülebilirliği yalnızca rekolteyle değil, çiftçinin yaptığı masrafları karşılaması ve ürününü gerçek değerinde satabilmesiyle mümkündür.

Mazot, gübre, zirai mücadele, sulama, elektrik ve işçilik maliyetlerindeki artış karşısında üreticinin hasat dönemindeki nakit ihtiyacı nedeniyle ürününü düşük fiyatla elden çıkarmak zorunda kalması; üretimden doğan değer üreticiden uzaklaşmasına yol açmaktadır.

Anayasa'nın 45'inci maddesi devlete, üreticinin girdi teminini kolaylaştırma ve tarımsal ürünlerin gerçek değerlerinin üreticinin eline geçmesi için gerekli tedbirleri alma görevi yüklemektedir.

Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından bazı tarımsal ürünlerde üreticinin pazarlama ve finansman sorunlarının azaltılması amacıyla alım ve fiyat mekanizmaları uygulanmaktadır. Siirt fıstığı üreticisinin de artan maliyetler ve hasat dönemindeki fiyat baskısı karşısında hangi araçlarla korunacağını açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınızca Siirt fıstığının kilogram başına ortalama üretim maliyeti hesaplanmakta mıdır? Hesaplanıyorsa 2022, 2023, 2024, 2025 ve 2026 yılları itibarıyla kilogram başına üretim maliyeti ile ortalama üretici satış fiyatı ayrı ayrı ne kadardır?
2. Aynı dönemde Siirt fıstığı üretim maliyeti içinde mazot, gübre, zirai mücadele, sulama, elektrik ve işçiliğin payı ayrı ayrı ne kadardır? Toplam üretim maliyeti 2022-2026 döneminde yüzde kaç artmıştır?
3. Bakanlığınız, hasat döneminde oluşan üretici fiyatının üretim maliyetinin altına düştüğü veya üreticinin sürdürülebilir gelir elde edemediği yılları tespit etmekte midir? Böyle bir durumda devreye girecek önceden belirlenmiş bir müdahale veya destek mekanizması bulunmakta mıdır?
4. Toprak Mahsulleri Ofisinin Siirt fıstığında müdahale alımı yapması, alım fiyatı açıklaması veya piyasada aşırı fiyat düşüşü yaşanması hâlinde üreticiden ürün alması Bakanlığınızca değerlendirilmiş midir? Değerlendirilmişse sonucu nedir; değerlendirilmemişse diğer bazı ürünlerde uygulanan alım mekanizmasının Siirt fıstığı üreticisi bakımından neden gündeme alınmadığı açıklanacak mıdır?

5. Tarım Kredi Kooperatifleri veya başka bir üretici kuruluşu aracılığıyla Siirt fıstığının doğrudan üreticiden alınarak işlenmesi ve pazarlanmasına yönelik 2027 sezonu için somut bir alım modeli veya miktar hedefi bulunmakta mıdır?
6. Siirt fıstığı üreticilerine 2024, 2025 ve 2026 üretim dönemlerinde doğrudan veya dolaylı olarak sağlanan tarımsal desteklerin toplam tutarı nedir? Bu desteklerin Bakanlığınızca hesaplanan ortalama üretim maliyetinin yüzde kaçını karşıladığı tespit edilmiş midir?
7. Siirt fıstığının mevcut destekleme sistemi içerisindeki yeri, ilin üretim yapısı ve ürünün bölgesel ekonomik önemi dikkate alınarak yeniden değerlendirilecek midir? Siirt fıstığı üreticisine özgü veya ürün bazlı ilave destek uygulanması konusunda hazırlanmış bir etki analizi ya da çalışma bulunmakta mıdır?
8. Anayasa'nın 45'inci maddesinde öngörülen "ürünün gerçek değerinin üreticinin eline geçmesini sağlama" yükümlülüğü kapsamında Bakanlığınızın 2026-2027 üretim sezonunda Siirt fıstığı üreticisinin maliyetinin altında satış yapmak zorunda kalmasını önlemek amacıyla uygulayacağı somut ve ölçülebilir tedbirler nelerdir?